

Motion till riksdagen 2020/21:185

av **Julia Kronlid m.fl. (SD)**

Förbättrad kvalitet och stärkt jämställdhet i sexualundervisningen i skolan

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samlevnad och relationer bör få större utrymme i skolans sex- och samlevnadsundervisning än vad det får i dag och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sex- och samlevnadsundervisning av god kvalitet som också omfattar viktiga samlevnadsfrågor ska ingå i lärarutbildningen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om komplettering av sexualundervisningen och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka jämställdheten i sexualundervisningen och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sexualundervisningen i grundskolan bör kvalitetssäkras och tillkännager detta för regeringen.

Mer fokus på samlevnad

Sex- och samlevnadsundervisning är ett viktigt ämne i skolan. Sex ska vara någonting positivt mellan två parter, men med en sexuell relation följer också ett stort ansvar gentemot den andra. God kunskap i sex och samlevnad kan förebygga oönskade graviditeter och spridning av könssjukdomar och det är viktigt för ungdomar att få ventilera frågor och tankar. Under senare tid har dock ordet samlevnad fått stå tillbaka för en undervisning som mest handlar om ytlig teknisk undervisning om sex.

Lobbyorganisationen RFSU (Riksförbundet för sexuell upplysning) har fått en oproportionerligt stor roll i sexualundervisningen i svenska skolor, genom att bistå med sitt material till lärare och att deras representanter kommer till skolor och håller i sexualundervisningen. RFSU har producerat filmen Sex på kartan med förhoppningen att den ska bli en del av sexualundervisningen i skolan. Filmen har mött kritik från flera

håll bland annat för att den har en alltför ytlig, subjektiv, ensidig och mekanisk syn på sex. Våra 14–15-åringar ska i filmen lära sig hur man har sex i 20 olika ställningar, men det är nästan inget prat om kopplingen mellan sex och samlevnad och den betydelse som kärlek, känslor och relationer har. Att Utbildningsradion som ska vara objektiv och saklig lanserar denna film från en lobbyorganisation med syftet att den ska utgöra normen för sexualkunskapen för våra ungdomar är anmärkningsvärt. I filmen finns heller ingen respekt för att det oftast finns ungdomar i varje skolklass som upplever att de vill vänta med sex tills de blir något äldre och mognare. En flicka i filmen som lite försiktigt tar upp ämnet blir mest avfärdad med budskapet att hon inte behöver oroa sig för att det ska göra ont. Tillbaka i tiden i Sverige fanns en fördömande inställning till sex utanför äktenskapet som ledde till stigmatisering av dem som avvek från normen. Detta är inget att gå tillbaka till. Dagens utveckling är dock på väg att gå snett åt andra hållet. Många ungdomar upplever en press att göra tidig sexdebut och ha många tillfälliga partner, och den som vill vänta eller vara återhållsam riskerar att ses som avvikande. Spridning av könssjukdomar och oönskade graviditeter är också en oroande utveckling. Med sexualdebuten följer ett ansvarstagande gentemot partnern, och det är viktigt att ingen ungdom ska behöva känna sig pressad att göra sexualdebut innan man är mogen.

Om sex endast ska ses som något tekniskt utan koppling till kärlek, relation, respekt och ansvar finns en risk att normen istället blir den bild som internet och pornografin framhåller. En större tyngd på samlevnadsfrågor i form av att tala om vikten av ansvar och respekt gentemot sin partner, hur man sätter gränser och att ingen ska behöva göra något emot sin vilja är viktigt för att förebygga sexuellt riskbeteende, trakasserier, övergrepp och våldtäkter. Enligt en stor undersökning (UngKAB09) är det som ungdomar saknar mest i sexualundervisningen kunskap och samtal kring hur man får ett förhållande att hålla.

Sex- och samlevnadsundervisning i lärarutbildningen

För att lärare ska kunna ge en sex- och samlevnadsundervisning av god kvalitet är det viktigt att de också får den utbildning och det underlag som krävs via lärarutbildningen. Frågan om obligatorisk undervisning i sexualkunskap har efterfrågats för lärarstunder, som ett led i att höja lärarnas kompetens på området. Först 2021 blir det obligatoriskt, och det har gjort att undervisningen för lärarstudenter historiskt sett har varierat kraftigt, vilket påverkat undervisningen i skolan i stor grad.

Regeringen bör tillse att lärare får utbildning av god kvalitet i sex- och samlevnadsfrågor som även omfattar viktiga samlevnads-, jämställdhets- och relationsfrågor.

Komplettera undervisningen med kompetent personal

För att ungdomar även ska kunna ställa känsliga frågor till utomstående och för att komplettera den undervisning som lärarna kan ge kan det vara nödvändigt att någon neutral person utifrån kommer och samtalar om ämnet. Detta bör dock inte vara lobbyorganisationer som RFSU med en uttalad agenda utan personer med rätt utbildning och kompetens såsom barnmorskor och sjuksköterskor som har god kunskap i ämnet och kan vara

objektiva och sakliga. De kan även fungera som en länk mellan skolan och ungdomsmottagningarna. För att höja statusen på samlevnadsfrågorna och ge elever möjlighet att reflektera kring frågor som har med relationer, jämställdhet, kärlek och respekt att göra kan dessa med fördel kompletteras med undervisning från kurator, socialpedagog, beteendevetare eller liknande.

Stärk jämställdheten redan i sexualundervisningen

Sveriges skolor måste öka arbetet med att främja jämställdhet och att förebygga sexuella övergrepp och trakasserier. I takt med att allt fler människor väljer att bosätta sig i Sverige är det av stor vikt att det ges ut kunskap och information om jämställdhet, sexualitet och relationer, så att alla som växer upp i Sverige har fått samma likvärdiga tillgång av kunskap. Att man inom sexualundervisningen även inkluderar makt- och jämställdhetsperspektivet är oerhört viktigt, vilket även inkluderar hedersrelaterat våld.

När unga växer upp i en digital era där sexuellt våld och övergrepp normaliseras är det nödvändigt att skolan står på barns och ungas sida och hjälper dem att adressera frågan om pornografi ur ett kritiskt perspektiv. Barnmorskor slår larm om unga som söker vård för hårt sex och menar att sexualundervisningen i skolan har misslyckats.

I Skolinspektionens rapport från 2018 påvisades det tydliga brister i sexualundervisningen. Elevernas önskemål som också lyftes i rapporten gällande diskussioner om lust, njutning, relationer, könsroller, samtycke och respekt samt rätten att säga ja och rätten att säga nej bör beaktas i undervisningen. I enkäten Sexualitet och hälsa bland unga i Sverige från 2017 uppgav 40 procent att de hade erfarenhet av sexuella handlingar mot sin vilja och 6 procent av fysiskt våld.

Sex ska vara något du deltar i på lika villkor, inte något du ställer upp på.

Julia Kronlid (SD)

Linda Lindberg (SD)

Ebba Hermansson (SD)